

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Δημήτρης Κ. Μέλισσας

Η ΟΔΗΓΙΑ 2001/42/ΕΚ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ
ΕΚΤΙΜΗΣΗ

- ▣ Η Οδηγία **2001/42/ΕΚ** αποτελεί μία μόνο μορφή της διαδικασίας Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης διεθνώς. Ήδη από τη δεκαετία του 1970, έχουν εφαρμοστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο διαδικασίας ΣΠΕ, σε χώρες όπως η Ολλανδία και η Μ. Βρετανία, οι οποίες εστιάζονται κυρίως σε πολεοδομικό/χωροταξικό επίπεδο και επίπεδο χρήσεων γης.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2001/42/ΕΚ:

Η υποβολή σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στο στάδιο της εκπόνησης και πριν την έγκρισή τους, ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων που ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, με σκοπό τη διασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του.

Η ΟΔΗΓΙΑ 2001/42/ΕΚ ΟΡΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ:

- ▣ για την εκπόνηση της περιβαλλοντικής μελέτης,
- ▣ Την εφαρμογή της διαδικασίας διαβουλεύσεων
- ▣ Την συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της περιβαλλοντικής εκτίμησης
- ▣ Την παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση που λαμβάνεται μετά την ολοκλήρωση της εκτίμησης

(βλ. σχετικά απόφαση ΔΕΚ Terre wallone και Inter – Environnement Wallonie)

Η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων διεξάγεται βάσει των οδηγιών 85/337 και 2001/42/ΕΚ, χωρίς η εφαρμογή της πρώτης κατά σειρά οδηγίας να απαλλάσσει από την υποχρέωση διεξαγωγής τέτοιας εκτίμησης βάσει της δεύτερης κατά σειρά οδηγίας, αφού είναι αναγκαία η σωρευτική εφαρμογή των απαιτήσεων των εν λόγω δύο οδηγιών.

- ▣ Παρά το γεγονός ότι η Οδηγία **2001/42/ΕΚ** δεν επιβάλλει τον ακριβή καθορισμό των προθεσμιών, εντός των οποίων πρέπει να ολοκληρώνεται η διαβούλευση επί ορισμένου προκαταρκτικού σχεδίου ή προγράμματος που το αφορά, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εν λόγω προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη και να παρέχει στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα πραγματική ευκαιρία να εκφράσουν τη γνώμη τους εγκαίρως.

- ▣ Πριν την ενσωμάτωση της 2001/42/ΕΟΚ η νομολογία θεώρησε ως περιπτώσεις ΣΠΕ σε σχέδια ή προγράμματα και τις περιπτώσεις σύνθετων και σε μεγάλη κλίμακα και έκταση αναπτυσσόμενων έργων, όπως μερική εκτροπή του ποταμού Αχελώου.

Η εκτροπή Αχελώου αποτελεί σύνθετο – πολύπλοκο τεχνικό εγχείρημα μεγάλης κλίμακας και οι συνέπειες δεν είναι ίσες με το άθροισμα των επιμέρους τεχνικών έργων, αλλά πολλαπλάσιες λόγω του δυναμικού και του μη γραμμικού χαρακτήρα των διαταρασσόμενων συστημάτων που τελούν σε σχέση αλληλοεπίδρασης.

Σημασία Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (Σ.Π.Ε.)

- Από τη ΣΠΕ προκύπτουν οι προδιαγραφές των μελλοντικών έργων και οι περιβαλλοντικοί όροι π.χ. κίνητρα για την κατασκευή δημοσίων χώρων στάθμευσης. Ορίζονται που και αν θα κατασκευάζονται γκαράζ, τα μεγέθη τους, η τιμολογιακή πολιτική, η μορφή των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων για την προσπέλαση τους, η πολιτική στις υφιστάμενες θέσεις παρκινγκ και η σχέση τους με τα δίκτυα συγκοινωνίας.
- Επομένως με ΣΠΕ καθορίζονται οι αρχές που αποφασίζονται στο στάδιο της διαμόρφωσης των γενικών κατευθύνσεων ενός προγράμματος, γιατί αφορούν το σύνολο των έργων.

Με το ν. 3010/2002 αποφεύγεται η πολιτική, ενώ με τη ΣΠΕ ανοίγει η συζήτηση.

Η ΕΠΟ για το μετρό δεν άνοιξε τη συζήτηση, ούτε για το τραμ, ούτε για τη δημόσια συγκοινωνία γενικότερα. Η συζήτηση για τη σύγκριση της ανταγωνιστικότητας του τραμ και του αυτοκινήτου (αφού το ένα παίρνει χώρο από το άλλο), η συζήτηση για τις δημόσιες συγκοινωνίες, τις σχετικές επενδύσεις μπορεί να προκληθεί με ΣΠΕ.

Πληρέστερη ανάπλαση του ιστορικού κέντρου με τη δημιουργία συνθηκών βιώσιμης κινητικότητας διενεργείται μόνο με ΣΠΕ.

Η 2001/42/ΕΟΚ ενσωματώθηκε με την
Υ.Α107017/2006/ΥΠΕΧΩΔΕ.

Κριτική από ΤΕΕ για ΓΠΣ.

- Το ΤΕΕ είχε επισημάνει το γεγονός ότι η απαίτηση για υποβολή των ΓΠΣ σε ΣΠΕ θα οδηγήσει σε υπέρμετρες χρονικές καθυστερήσεις

- ▣ Από την έναρξη εφαρμογής της ΚΥΑ ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/2006, ο πολεοδομικός και ο χωροταξικός σχεδιασμός, που συμπεριλαμβάνονταν με αύξοντα αριθμό 23 και 24 στον πίνακα της ομάδας 6 «Τουριστικές Εγκαταστάσεις – Εργασίες Πολεοδομίας» της ΚΥΑ 15393/2332/2002, έπαυσε να υπόκεινται σε διαδικασία απλής έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ως απλά έργα ή δραστηριότητες, και υπάγεται πλέον σε διαδικασία στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης, ως σχέδια ή προγράμματα

Πεδίο Εφαρμογής

Η Στρατηγική Περιβαλλοντική Μελέτη πραγματοποιείται πριν από την έγκριση σχεδίων και προγραμμάτων εθνικού, περιφερειακού, νομαρχιακού ή τοπικού χαρακτήρα, τα οποία ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ειδικότερα:

Α) Πριν από την έγκριση των σχεδίων και προγραμμάτων

- των Επιχειρησιακών προγραμμάτων του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης καθώς και των λοιπών σχεδίων και προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης.

- των Ε.Χ.Π., Π.Χ.Π., Τ.Χ.Σ., Ρ.Σ.Ε., ΠΠΧΣΑΑ, ΡΣ, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, Προγράμματος Ανάπτυξης Τουριστικών Λιμένων, Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτινων Συστημάτων, Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Επικίνδυνων Αποβλήτων

Β) πριν από την έγκριση και μετά από προ-περιβαλλοντικό έλεγχο, όλων των σχεδίων ή προγραμμάτων τα οποία στο σύνολό τους ή εν μέρει εφαρμόζονται σε περιοχές του εθνικού σκέλους του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου, Natura 2000, και τα οποία ενδέχεται να τις επηρεάσουν σημαντικά και

Γ) πριν από τον έλεγχο και μετά από προ-περιβαλλοντικό έλεγχο σχεδίων και προγραμμάτων που καθορίζουν τη χρήση μικρής περιοχής σε τοπικό επίπεδο (π.χ. τοπικά ρυμοτομικά σχέδια).

Δεν υποβάλλονται σε ΣΠΕ:

- ▣ Τα σχέδια και προγράμματα που εξυπηρετούν αποκλειστικά σκοπούς εθνικής άμυνας ή καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
- ▣ Τα δημοσιονομικά σχέδια και προγράμματα ή σχέδια και προγράμματα που αφορούν τον προϋπολογισμό.

Διαδικασία περιβαλλοντικού προελέγχου για την υποβολή σε ΣΠΕ.

Περιβαλλοντικός προέλεγχος πραγματοποιείται προκειμένου η αρμόδια αρχή να κρίνει, εάν κάποιο σχέδιο ή πρόγραμμα ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και εάν πρέπει, κατά συνέπεια, να υποβληθεί σε ΣΠΕ.

▣ **Περιβαλλοντικός προέλεγχος πραγματοποιείται:**

α) Για να κριθεί, εάν τα σχέδια και προγράμματα που εφαρμόζονται σε περιοχές Natura 2000 και ενδέχεται σημαντικά να επηρεάσουν σημαντικά αυτές τις περιοχές.

β) Για να κριθεί, εάν τα σχέδια και προγράμματα του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού ενδέχεται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΕΛΕΓΧΟΥ

- ▣ Για να γίνει ο Περιβαλλοντικός Προέλεγχος χρειάζεται υποβολή αίτησης από την αρχή που εκπόνησε το σχεδιασμό προς την αρμόδια αρχή που θα εξετάσει το θέμα. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από φάκελο που περιέχει γενικά στοιχεία για την αρχή σχεδιασμού, περιγραφή του σχεδίου και περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης. Ο φάκελος διαβιβάζεται στις αρμόδιες υπηρεσίες για να διατυπώσουν γνώμη μέσα σε 40 ημέρες.
- ▣ Μετά την παρέλευση της προθεσμίας ανεξαρτήτως εάν οι υπηρεσίες διατύπωσαν γνώμη ή όχι, η αρμόδια αρχή αξιολογεί αν το προτεινόμενο σχέδιο ή πρόγραμμα θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον ή όχι και μέσα σε 15 ημέρες προβαίνει σε θετική γνωμοδότηση ή αρνητική απόφαση.

Αν μετά τον Περιβαλλοντικό Προέλεγχο κριθεί ότι το σχέδιο έχει σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον τότε ακολουθείται διαδικασία δημοσιοποίησεως προς ενημέρωση του κοινού και εκπονείται **Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων**.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΜΠΕ)

- ▣ Με την ΣΜΠΕ περιγράφονται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις που θα έχει στο περιβάλλον η εφαρμογή του σχεδίου καθώς και οι εναλλακτικές δυνατότητες και το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του σχεδίου.
- ▣ Για την αξιολόγηση της ΣΜΠΕ λαμβάνονται υπόψη τα στάδια διαδικασίας εκπόνησης του σχεδίου ή του προγράμματος, έτσι ώστε να αξιολογηθούν καλύτερα τόσο στην συνθετότητα τους τα διάφορα επίπεδα σχεδιασμού, όσο και καθένα από αυτά

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ (ΣΠΕ)

Η Διαδικασία ΣΠΕ διενεργείται σε 4 στάδια:

A) Την εκπόνηση στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

B) Τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τις δημόσιες αρχές και το κοινό.

Γ) Τη συνεκτίμηση της περιβαλλοντικής μελέτης και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη της απόφασης και

Δ) Την παροχή πληροφοριών σχετικά με την απόφαση.

- ▣ Για τη διενέργεια της ΣΠΕ η αρχή που εκπόνησε τον σχεδιασμό προς την αρχή που είναι αρμόδια για την εκπόνηση του σχεδίου υποβάλλει αίτηση που συνοδεύεται από το φάκελο της ΣΜΠΕ και τη θετική γνωμοδότηση του περιβαλλοντικού προελέγχου.
- ▣ Κατά τη διαδικασία της ΣΠΕ πραγματοποιείται η διαδικασία διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές και με το ενδιαφερόμενο κοινό με δημοσίευση πρόσκλησης στο τύπο και κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.
- ▣ Μέσα σε 20 ημέρες η αρμόδια αρχή προβαίνει στην εκπόνηση σχεδίου απόφασης έγκρισης της ΣΜΠΕ.

Η απόφαση έγκρισης της ΣΜΠΕ περιλαμβάνει πληροφορίες για:

- α) τη διαβούλευση με τις δημόσιες αρχές και το ενδιαφερόμενο κοινό,
- β) για τα αποτελέσματα των διασυνοριακών διαβουλεύσεων που ενδεχομένως διενεργήθηκαν.
- γ) για τους όρους, περιορισμούς, για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του σχεδίου

δ) για το προβλεπόμενο σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του,

ε) για το χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης.

Η απόφαση έγκρισης της ΣΜΠΕ δημοσιοποιείται για να ενημερωθεί το κοινό.

Η ΣΜΠΕ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΠΕ

Την 13.2.07 ολοκληρώθηκε η εκπόνηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΜΠΕ ΓΙΑ ΑΠΕ

Α. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Εισαγωγή-Γενικά στοιχεία, εισαγωγικές έννοιες, περιοχή μελέτης.

Β. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ: Αναγκαιότητα Ειδικού Χωροταξικού για ΑΠΕ, σκοπός του Ειδικού Πλαισίου, στόχοι ανά κατηγορία ΑΠΕ, στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας, ενσωμάτωση περιβαλλοντικών στόχων, συσχέτιση του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ με άλλα σχέδια και προγράμματα.

Γ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ: Δομή και διάρθρωση του Ειδικού Πλαισίου, σύνοψη των βασικών ρυθμίσεων του Πλαισίου, το πλήρες κείμενο, αξιολόγηση ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στο ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ.

Δ. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ.

Ε. Περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος: Περιβαλλοντικοί δείκτες αειφορίας, άποψη της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, συνοπτική αποτίμηση ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης στις τομεακές πολιτικές, αναλυτική περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος.

ΣΤ. Εκτίμηση, αξιολόγηση και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ: Μεθοδολογία εκτίμησης των επιπτώσεων, προσδιορισμός, χαρακτηρισμός, αξιολόγηση των επιπτώσεων, προτάσεις μέτρων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων, παρακολούθηση.

Ζ. Στοιχεία κανονιστικής πράξης.

Η. Δυσκολίες που ανέκυψαν κατά την εκπόνηση της ΣΜΠΕ.

Θ. Βασικές μελέτες και έρευνες.

Ι. Βιβλιογραφικές πηγές.

ΙΑ. Παραρτήματα.